

ดาวเรืองเงินล้าน ธุรกิจไม้ตัดดอก ของชาวสวนมืออาชีพ

นายสุภิญญา

Marigold - cut flower business for professionals

In this column, we will look at the cut flower business where growers can make millions in one crop. Mr.Supinyo Jai-mun from Pakchong district, Nakornratchasima province, who has been cultivating marigold for over 10 years with the area of 9.6 hectares, of which, 3.2 hectares are divided to marigold and the rest are the arable land for corns, these two crops are being rotated all year round. Marigold can be cut when it reaches the period of 2 months old, after the seedling process, and can be continued for the next 2 months. The cutting can be done every 2 days, each cutting can accumulate 140,000-150,000 flowers with the price averaging at 1 baht per flower.

“ ดาวเรืองเป็นไม้ตัดดอกที่การปลูกเลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็ว เป็นพืชที่ขึ้นได้ดีทุกสภาพพื้นที่และทุกฤดูกาลของประเทศไทย และเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่สามารถทำรายได้ให้กับผู้ปลูกสูง

ปัจจุบันมีการซื้อขายดอกดาวเรืองตัดดอกภายในประเทศมีมูลค่าประมาณ 7.5 ล้านบาทต่อวัน หรือ 10 ล้านบาทต่อเดือน โดยคิดเป็น 98% ของปริมาณดอกดาวเรืองทั้งหมดของประเทศ ส่วนที่เหลืออีก 2% จะส่งออกไปยังตลาดสำคัญ ๆ เช่น อินเดีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

มาเลเซีย เป็นต้น ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 2 แสนบาทต่อวัน หรือ 2 แสนดอกต่อวัน ดอกดาวเรืองส่วนใหญ่จะนำไปใช้ประกอบพิธีทางศาสนา (ข้อมูลจาก บริษัท อีสท์ เวสต์ ซีด จำกัด)

สำหรับสถานการณ์การซื้อขายของตลาดดาวเรืองช่วงนี้ จากการสอบถามจากร้านค้าในปากคลองตลาด พบว่า ช่วงนี้ซึ่งเป็นช่วงหน้าฝน ผลผลิตดอกดาวเรืองที่รับซื้อ

จากเกษตรกรจะเน้นเสียหายเป็นจำนวนมาก ราคาซื้อขายจะอยู่ที่ประมาณดอกละ 1 บาท โดยการเลือกซื้อดอกดาวเรืองของพ่อค้าจะดูจากลักษณะดอกที่มีขนาดใหญ่ รูปร่างกลม ดอกแน่นสวย ฯลฯ โดยปริมาณการรับซื้อของตลาดก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าว่ามีความต้องการมากน้อยแค่ไหน ดอกดาวเรืองจะเป็นที่ต้องการของลูกค้ามากในช่วงวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามดาวเรืองก็เป็นดอกไม้ที่ผู้คนนิยมใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ดังนั้นดาวเรืองจึงเป็นพืชที่ตลาดยังต้องการอย่างต่อเนื่อง

คุณสุภิญญา ใจมั่น อายุ 49 ปี เกษตรกรชาวบ้านปางหัวช้าง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ผู้มีประสบการณ์ในการปลูกดาวเรืองกว่า 15 ปี มีพื้นที่ทั้งหมด 60 ไร่ แบ่งปลูกดาวเรือง 20 ไร่ ซึ่งก่อนตัดสินใจหันมาปลูกดาวเรืองเคยทำงานบริษัท แต่เนื่องจากเห็นญาติๆ ทำธุรกิจรับเหมาผลผลิตมะม่วงจากสวนส่งตลาด รายได้ค่อนข้างดี จึงตัดสินใจลาออกจากงานบริษัทมาเป็นพ่อค้าขายมะม่วง ช่วงนั้นเป็นช่วงที่มะม่วงกำลังได้รับความนิยมและเป็นเจ้าแรกๆ ที่ทำธุรกิจนี้ จึงทำให้มีรายได้เข้ากระเป๋าทุกวัน เมื่อเห็นว่าได้รายได้ดีจึงเพิ่มจำนวนสวนที่รับเหมามากขึ้นเรื่อยๆ แต่มาช่วงหลังมะม่วงเริ่มล้นตลาดมีการแย่งกันซื้อ-ขายทั้งจากชาวสวนและพ่อค้าคนอื่นๆ ในตลาดเดียวกัน จึงทำให้ผลผลิตมะม่วงขายได้ไม่ทัน ผลิตผลมะม่วงที่เหมาจากสวนไว้ ร่วงเสียหาย ทำให้ขาดทุน จนสุดท้ายเป็นหนี้สินก้อนโต

▲ คุณสุภิญญา ใจมั่น เกษตรกรผู้ปลูกดาวเรืองตัดดอก

▲ ต้นกล้าดาวเรือง

แต่ด้วยมีภาระทางครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ จึงตัดสินใจมองหาพืชที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองใหม่ ซึ่งพืชใหม่ที่ว่านี้ก็คือ “ดาวเรือง” ด้วยประสบการณ์ที่เคยล้มเหลวเกี่ยวกับการตลาด คุณสุภิญญาจึงยึดการตลาดเป็นสำคัญ ตัดสินใจเดินทางไปปากคลองตลาดเพื่อหาแม่ค้าที่รับซื้อดอกดาวเรืองและไว้ใจได้ว่าจะรับซื้อผลผลิตดอกดาวเรืองที่ออกมาอย่างแน่นอน

คุณสุภิญญาเริ่มปลูกดาวเรืองด้วยพื้นที่เพียง 5 ไร่ เนื่องจากตอนนั้นมีต้นทุนน้อยและเพื่อทดสอบก่อนว่าผลตอบรับของตลาดจะเป็นอย่างไร เมื่อผลผลิตดอกดาวเรืองออกมาปรากฏว่าผลตอบรับจากตลาดค่อนข้างดี จึงตัดสินใจในขยับขยายพื้นที่ปลูกเรื่อยๆ จนปัจจุบันมีพื้นที่ปลูก 20 ไร่

การจัดการดูแลดาวเรือง

คุณสุภิญญา จะปลูกดาวเรืองประมาณ 2 รอบต่อปี คือช่วงประมาณเดือนมีนาคมและพฤศจิกายน ระยะเวลาปลูกตั้งแต่เพาะกล้าจนถึงเก็บเกี่ยวใช้เวลาประมาณ 4 เดือน โดยในพื้นที่ที่มี 60 ไร่ จะเวียนปลูกดาวเรืองรอบละ 20 ไร่ จะไม่ปลูกซ้ำพื้นที่เดิม (เพื่อตัดวงจรการเกิดโรคและแมลง) และใช้เวลาพักดินประมาณ 4 เดือน ช่วงพักดินจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

▲ การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกลอร์

พันธุ์ดาวเรืองที่ใช้ปลูก ช่วงแรกคุณสุภิญญาทดลองปลูกดาวเรืองหลายพันธุ์แต่ก็ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร จนสุดท้ายแม่ค้าลองให้น้ำพันธุ์ "เทวี" ของศรีแดงมาปลูก พบว่า ต้นดาวเรืองแตกยอดได้ดีทำให้พุ่มใหญ่ ดอกใหญ่ คุณภาพดอกดี ได้จำนวนดอกต่อต้นเยอะ ดอกไม่เหี่ยวง่าย ทำให้ขนส่งสะดวก ให้ผลผลิตต่อเนื่องไม่ขาดรุ่น และให้ผลผลิตดอกเก็บเกี่ยวได้นาน

สำหรับการเตรียมดินปลูกคุณสุภิญญาบอกว่า ไถพรวนดินทั่วไปไม่ต้องยกร่อง ต้นดาวเรืองที่ปลูกจะต้องเพาะกล้าก่อน ซึ่งช่วงนี้ต้องมีการดูแลอนุบาลเป็นอย่างดี ป้องกันหนอนมากัดกินทำลายโดยจะใช้ยาจุนที่มีฤทธิ์ในการไล่แมลงมากกว่าฆ่าเพราะการใช้สารเคมีชนิดที่แรงจะทำให้ต้นกล้าเสียหายได้ เมื่อต้นกล้าพร้อมปลูกหรืออายุประมาณ 15 วันหลังเพาะเมล็ดจึงย้ายปลูกลงแปลงที่เตรียมไว้โดยก่อนปลูกต้องรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยขี้วัว

หรือปุ๋ยคอกอื่นๆ ที่ต้นทุนไม่แพง เมื่อปลูกลงดินแล้วประมาณ 15 วัน จะทำการเด็ดยอดดาวเรืองเพื่อให้ ต้นดาวเรืองแตกกิ่งก้าน แดกพุ่มใหญ่ ทำให้ได้ดอกปริมาณมาก และเมื่อดาวเรืองเริ่มออกดอกจะต้องมีการพ่นสารเคมีเพื่อป้องกันหนอนมากัดกินดอก การใส่ปุ๋ยบำรุงต้นคุณสุภิญญา จะใส่ปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 โดยใส่ครั้งเดือนครั้ง และจะใส่ปริมาณไม่มากนักเพราะหากใส่มากเกินไปพืชจะเอาไปใช้ไม่หมด ทำให้สิ้นเปลืองปุ๋ย เทคนิคการใส่คุณสุภิญญาแนะนำว่าให้ใส่และกลบปุ๋ยเพราะหากไม่กลบ ปุ๋ยจะระเหยขึ้นด้านบนทำให้ใบดาวเรืองไหม้ได้

การรดน้ำจะใช้ระบบสปริง-เกลอร์ โดยจะรดน้ำทุกวันช่วงเช้าถึงเที่ยง จะไม่รดหลังเที่ยงเพราะจะทำให้ชื้นและอาจเกิดเชื้อราได้

การเก็บเกี่ยว

การตัดดอกดาวเรืองจะตัดช่วงประมาณ 7 โมงเช้า ดอกที่ได้จะมีน้ำตักค้างอยู่ที่ดอกต้องทำการไล่ น้ำด้วยเครื่องไล่ น้ำออกเพราะการที่เก็บตอนเช้าในก๊อปปี้ดอกจะมีน้ำค้างอยู่หากแพ็คเลยจะทำให้ดอกช้ำได้ จากนั้นจะทำการคัดเกรดดอกดาวเรืองจะดูจากขนาดของดอก โดยแบ่งเป็นขนาดดอกจัมโบ้ (ใหญ่พิเศษ) ดอกใหญ่ และดอกเล็ก แล้วจึงทำการแพ็ค โดยแพ็คส่งถุงละ 50 ดอก และช่วงบ่ายก็นำส่งปากคลองตลาดด้วยตัวเอง

จากขั้นตอนการจัดการที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่าการปลูกดาวเรืองต้องใช้แรงงานจำนวนมาก คุณสุภิญญาบอกว่าต้นทุนส่วนใหญ่ มาจากการจ้างแรงงาน โดยต้นทุนการผลิตต่อไร่ของคุณสุภิญญาอยู่ที่

ขั้นตอนการเก็บเกี่ยว

1 การเก็บเกี่ยวดอกดาวเรือง

2 การไล่น้ำออกจากดอกดาวเรืองด้วยเครื่องไล่ น้ำที่คิดค้นขึ้นเอง

3 การคัดขนาดดอกดาวเรือง

4 การแพ็คดอกดาวเรืองใส่ถุง

▲ ดอกดาวเรืองขนาดจัมโบ้

ประมาณ 2-3 หมื่นบาทต่อไร่ ผลผลิตดอกดาวเรืองที่ขายได้เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรไร่ละประมาณ 1 แสนบาท

“ผมปลูกดาวเรืองปีละ 2 รอบ ดาวเรืองสามารถตัดดอกที่ออกมาใหม่ได้เรื่อย ๆ ประมาณ 2 เดือน หรือมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและการเจริญเติบโต ถ้าเราดูแลดีก็จะได้ผลผลิตดี ส่วนการตัดดอกผมจะตัดประมาณ 2 วันครั้ง ในแต่ละรอบการปลูกสามารถตัดดอกดาวเรืองได้ประมาณ 20 ไร่ หนึ่งไร่จะได้ดอกประมาณ 140,000 ถึง 150,000 ดอก ราคาจะอยู่ที่ดอกละ 0.25 บาท ถึง 1.80 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดดอกและช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาจะสูงมากในช่วงวันพระ และช่วงฤดูหนาว” คุณสุภิญญา กล่าว

▲ ขนาดของดอกดาวเรืองรุ่นหลัง ๆ ยังคงมีขนาดดอกที่ใหญ่ เป็นที่ต้องการของตลาด

หากคำนวณดูแล้ว การปลูกดาวเรืองตัดดอกของคุณสุภิญญาสามารถสร้างรายได้เป็นหลักล้านบาทต่อปี ซึ่งถือว่าดาวเรืองเป็นพืชทางเลือกที่ทำรายได้ให้กับคุณสุภิญญาได้อย่างดีทีเดียว

การปลูกดาวเรืองแม้จะปลูกได้ทุกพื้นที่ก็จริงแต่ก็มีข้อจำกัดเหมือนกับพืชอื่นๆ คือ “น้ำ” คุณสุภิญญาบอกว่าการที่จะย้ายที่ปลูกมาปลูกที่นี่ เคยปลูกในพื้นที่อื่นมาก่อน ซึ่งประสบปัญหาขาดน้ำ พื้นที่ปลูกปัจจุบันนี้มีน้ำให้ใช้ตลอดปี และก็ต้องทำบ่อเพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ โดยที่แปลงดาวเรืองของคุณสุภิญญา มีบ่อขนาด 30 เมตร เพื่อใช้ในการพักน้ำและเลี้ยงปลาไว้กินเอง

ปัจจัยที่สำคัญไม่ว่าจะปลูกพืชอะไรก็ตามคือ “ตลาด” ต้องมีตลาดพร้อมที่จะรองรับผลผลิตของเราอย่างเพียงพอ ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินใจปลูกพืชชนิดไหนควรต้องมีการศึกษาตลาดให้ถี่ถ้วนก่อน

ดาวเรืองอาจเป็นพืชดาวรุ่งที่หลาย ๆ คนอยากจะปลูกเนื่องจากปลูกและดูแลง่าย แต่อย่างไรก็ตามการจะปลูกดาวเรืองหรือพืชชนิดอื่น ๆ นั้น สิ่งสำคัญก่อนที่จะตัดสินใจปลูกคือ การมองหาตลาดที่จะรับซื้อผลผลิต ควรจะมีตลาดที่รองรับผลผลิตแน่นอนเสียก่อน และควรเลือกปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการผลิต สำคัญคือแหล่งที่ปลูกนั้นต้องมีแหล่งน้ำ หรือมีการจัดการน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการของพืชตลอดฤดูกาลปลูก จึงจะประสบความสำเร็จ

